

Správa o vedeckovýskumnej činnosti lingvokulturologickej sekcie

Zuzana Malinovská, Filozofická fakulta PU, malinovska@unipo.sk

Lingvokulturologická sekcia, zameraná na skúmanie jazyka ako etnokultúrneho fenoménu, združuje tvorivých pracovníkov s rozličnými špecializáciami. Okrem odborníka na lingvokulturologiu, ju tvoria predovšetkým lingvisti, literárni vedci a historici, ale aj kulturológ, muzikológ, kunsthistorik-pamiatkár a teoretik umenia.

Sekciu charakterizuje rôznosť pracovných jazykov: na prvom mieste je slovenčina ako spoločný jazyk, ktorá však nie je hlavným predmetom bádania, a to ani u pracovníkov s aprobáciou slovenský jazyk. Ďalšími pracovnými jazykmi sekcie sú jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský a ukrajinský, t. j. všetky jazyky s výnimkou španielskeho, ktoré sa na Filozofickej fakulte PU ako zastrešujúcej inštitúcii Centra excelentnosti študujú ako odbory resp. programy.

Pre lingvokulturologickú sekciu je príznačná pomerne veľká tematická disperzia a atomizácia ako jej dôsledok: okrem „čistého“ lingvokulturologického výskumu vychádzajúceho z prác a metód ruskej lingvokulturologickej školy, ktorému sa *sensu stricto* venuje jeden tvorivý pracovník, skúmajú štyria lingvisti pracovnej skupiny rôzne jazykové fenomény a jazykové špecifiká (napríklad jazyk zdvorilosti, aktuálne otázky dialektológie, lexikológie, problémy normy a výkyvu v jazyku, špecifické znaky jazyka používaného v rôznych geografických oblastiach ako napríklad metropolitná a québecká francúzština a pod.). Literárni vedci lingvokulturologickej sekcie, špecialisti na anglofónne a na frankofónne literatúry, ale aj na literatúru nemeckú a ukrajinskú, sa sústreďujú najmä na výskum súčasných literatúr. Ich ambíciou je - stručne povedané - mapovať spôsoby zobrazenia súčasného sveta v umelecko-estetických výpovediach reprezentatívnych autorov rôznej lingvokultúrnej proveniencie, od Austrálie cez Spojené štáty a Kanadu vrátane Québecu, okrajovo cez africký kontinent až k vybraným literatúram v Európe. Inherentnou súčasťou literárnovedného bádania sú i otázky recepcie, multikultúrnych väzieb a medzikultúrnej komunikácie. Ďalší tvoriví pracovníci sekcie sa venujú vybraným otázkam regionálnej kultúry, najmä architektúry a hudby.

Hoci na prvý pohľad sa môže javiť rôznorodosť zamerania výskumu ako problematická, prax ukazuje, že tematický rozptyl spolu s heterogénnosťou metód a postupov ako i plurilingvizmus sekcie nemusia byť kontraproduktívne. Nehomogénnosť metód, pluralita problémov i jazykov vytvárajú predpoklady pre posilnenie multidisciplinárneho no i trans- a či interdisciplinárneho výskumu a súčasne umožňujú relatívne ľahký prienik do cudzieho prostredia. Svedčia o tom napokon i zahraničné výstupy jednotlivých tvorivých pracovníkov. Členovia lingvokulturologickej sekcie vystúpili v sledovanom období na deviatich vedeckých konferenciách v zahraničí (a to nielen v okolitých krajinách ako Rakúsko, Poľsko, Ukrajina, Česká republika, ale i vo Švajčiarsku, Taliansku, Veľkej Británii) publikovali v zahraničí jednu pôvodnú vedeckú monografiu (Francúzsko), jednu pôvodnú vedeckú štúdiu (Česká republika) a jeden populárno-vedný článok. Výsledky bádania prezentovali i doma: v domácich vedeckých zborníkoch uverejnili šesť pôvodných štúdií a v domácich recenzovaných printových časopisoch dve štúdie. Pravidelne publikovali aj v elektronickom časopise centra *Jazyk a kultúra*. O tímovom charakte re práce sekcie ale i o pracovnom nasadení jej členov vypovedá i to, že takmer všetci aktívne vystúpili na prvej samostatnej konferencii centra excelentnosti zameranej na problematiku

jazyka, textu a médií, ktorá sa konala v novembri. Výsledky výskumu prezentovali aj na trinástich iných domácich vedeckých podujatiach.

Členovia sekcie pracujú samostatne, spoločné pracovné stretnutia sa obmedzujú na nevyhnutné minimum, využíva sa predovšetkým elektronická komunikácia. S dosiahnutými výsledkami môžeme byť vcelku veľmi spokojní, a to i napriek istej disproporcionalite vo výstupoch jednotlivých pracovníkov.

V budúcnosti bude jednou z priorít ďalšie zintenzívnenie multidisciplinárneho a transdisciplinárneho bádania, a to nielen v rámci samotnej sekcie ale i prienikmi do ďalších sekcií centra. Nemenej dôležité bude i užšie prepojenie vedeckého výskumu s praxou : predovšetkým s pedagogickou činnosťou, čo by sa malo výraznejšie premietnuť napríklad do tém študentských prác. Pozornosť by sa mala venovať aj popularizácii výsledkov bádania v radoch širšej verejnosti, rovnako i sústredenejšiemu propagovaniu regionálnej kultúry, umenia a vedy.

Pridanou hodnotou činnosti lingvokulturologickej sekcie je jazyková vybavenosť jej tvorivých pracovníkov, tá je zároveň veľkou výzvou: možno práve členovia lingvokulturologickej sekcie by mali preto v najväčšej miere participovať na zvýraznení internacionálnej dimenzie centra. Hoci medzinárodná spolupráca jednotlivých členov sekcie je intenzívna a jednoznačne produktívna, túto by bolo v budúcnosti potrebné v rámci centra inštitucionalizovať.

„Tento článok bol vytvorený realizáciou projektu *Vybudovanie lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra*, na základe podpory operačného programu Výskum a vývoj financovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.“